

Aleksandra Kotalewicz

Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Radzyminie

Oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie

„Od Raclawic (1794) do Radzimina (1920)” Wernisaż wystawy Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej w Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Radzyminie

Muzeum Bitwy Warszawskiej, Oddział Muzeum Niepodległości, to wspólne dzieło Samorządu Województwa Mazowieckiego i Gminy Radzymin. Placówka znajduje się przy Al. Jana Pawła II 64 w Radzyminie, naprzeciwko Cmentarza Poległych 1920 roku, gdzie w czterech bratnich mogiłach spoczywa kilkuset żołnierzy walczących podczas Bitwy Warszawskiej o Radzymin.

W oczekiwaniu na przygotowywaną wystawę stałą, staramy się promować ideę Muzeum Bitwy Warszawskiej w Radzyminie. Nasz zespół prowadzi zajęcia edukacyjne w szkołach i przedszkolach, a misją placówki jest upowszechnianie wiedzy o Bitwie Warszawskiej oraz szeroko rozumiana edukacja patriotyczna. Służą temu liczne wydarzenia m.in. prelekcje, wystawy czasowe czy prezentacje pojedynczych muzealiów w ramach Galerii Jednego Obiektu.

Jedną z prezentowanych w naszym oddziale wystaw czasowych była ekspozycja „Od Raclawic (1794) do Radzimina (1920)”, której wernisaż odbył się 17 lipca 2024 roku. Organizatorem tego wyjątkowego wydarzenia było Muzeum Niepodległości oraz Polska Fundacja Kościuszkowska, której celem jest popularyzacja dziedzictwa narodowego, edukacja historyczna oraz propagowanie szeroko pojętej tradycji

kościuszkowskiej. Wystawa była uprzednio prezentowana w Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, gdzie przyciągnęła liczne grono zwiedzających. Muzeum w Radzyminie to miejsce, w którym malarstwo historyczne Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej nie znalazło się przypadkowo. To właśnie w Radzyminie ponad sto lat temu rozegrało się kluczowe starcie z nacierającymi na Warszawę bolszewikami, które zadecydowało o losach nie tylko Polski, ale także całej Europy.

Na wystawie znalazło się 21 prac z kolekcji Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej, autorstwa trojga różnych artystów: Grażyny Kostawskiej, Piotra Szałkowskiego i Hakoba Mikayelyana. Ekspozycja przeniosła odwiedzających do czasów walk o niepodległość pod wodzą Tadeusza Kościuszki. Tematyka prac oscylowała wokół Insurekcji Kościuszkowskiej 1794 roku, jej przywódcy, żołnierzy, scen batalistycznych oraz rodzajowych np. zakupu koni dla wojska. Dzięki starannemu odtworzeniu detali, odwiedzający mogli niemal poczuć atmosferę tego historycznego starcia, które stało się symbolem walk narodu polskiego z zaborcami. Przestrzeń wystawiennicza, zaaranżowana w minimalistyczny sposób obrazami malarstwa historycznego, pozwalała skupić się na treści płynącej z prezentowanej kolekcji, a jednocześnie przyciągała uwagę wizualną spójnością.

Wernisaż rozpoczął się od powitania gości przez Kierownika Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 roku – Adama Baćławskiego, który podkreślił znaczenie wystawy w kontekście upamiętniania wielkich polskich zwycięstw militarnych, od bitwy pod Raławicami w 1794 roku, aż po Bitwę Warszawską w 1920 roku. Zwrócił również uwagę na fakt, że wydarzenia te, mimo rozdzielenia ponad stuletnim okresem, są ze sobą nierozzerwalnie związane i przedstawiają tę samą tematykę – dzieje walk Polaków o wolność i suwerenność.

Następnie głos zabrał Prezes Fundacji Kościuszkowskiej, Leszek Marek Krześniak, który oprowadzał przybyłych gości po wystawie, dzieląc się wieloma ciekawostkami dotyczącymi prezentowanych obrazów, życiorysu Tadeusza Kościuszki oraz działalności Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej. Podkreślił, że ideą przewodnią stworzenia galerii obrazów historycznych było połączenie historii i sztuki, mogące stanowić inspiracje dla młodego pokolenia do zgłębiania wiedzy dotyczącej przeszłości własnego kraju. W swoim wystąpieniu prezes Krześniak, podkreślił również współczesną wartość utrwalania na płótnie wydarzeń historycznych, które w przyszłości staną się

częścią narodowej spuścizny dla przyszłych pokoleń. Wspominał, że ekspozycja ma na celu nie tylko przypomnienie o kluczowych bitwach w historii Polski, ale także ukazanie wspólnych wartości, które przez wieki jednoczyły Polaków w walce o niepodległość.

Pod redakcją Prezesa Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej, Leszka Marka Krześniaka oraz Dyrektora Muzeum Niepodległości, Tadeusza Skoczka, został przygotowany katalog wystawy, w którym odnajdziemy bogatą kolekcję obiektów Polskiej Fundacji Kościuszkowskiej. Wstęp do katalogu przygotował minister obrony narodowej, Władysław Kosiniak-Kamysz, odniósł się w nim do wspólnotowego bezpieczeństwa i tożsamości, które naród polski tworzył na polach bitewnych. W publikacji znajdziemy 101 obiektów wspomnianych wcześniej artystów, są to zarówno obrazy olejne, które znalazły się na wystawie, jak i grafiki będące ilustracjami do wierszy Marii Konopnickiej i poematów Leszka Marka Krześniaka. Na szczególną uwagę zasługują zaprezentowane medale okolicznościowe, autorstwa Piotra Szałkowskiego.

Katalog rozpoczynają dwa kluczowe przedstawienia *Alegoria rozbiórów Polski* oraz *Bitwa pod Raclawicami*, a jego zwieńczeniem jest kopia obrazu Jerzego Kossaka pt. *Cud nad Wisłą*, autorstwa Hakoba Mikayelyana (w zbiorach Muzeum Niepodległości). To właśnie bitwa rozegrana na przedpolach Warszawy i Radzimina, zatrzymała marsz bolszewików na Europę i stała się kluczowym momentem w historii Polski. Polacy z determinacją walczyli o zachowanie nie tak dawno odzyskanej suwerenności. To połączenie wydarzeń z 1794 roku i 1920 roku, miało na celu podkreślenie ciągłości walk narodowo-wyzwoleńczych, od czasów Tadeusza Kościuszki, aż po przełomową Bitwę Warszawską. Historia Polski to długie wieki zmagania, w których kolejne pokolenia Polaków nie poddawały się, nawet w obliczu największych trudności.

Otwarcie wystawy w Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Radzyminie okazało się wydarzeniem wyjątkowym. Przygotowana ekspozycja wzbudziła duże zainteresowanie, przede wszystkim wśród lokalnej społeczności. W wernisażu udział wzięła Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej, Ewa Wnuk, a także Dyrektor Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Radzimin, Artur Laskowski. Obecna była również dziennikarka Polskiego Radia, której odpowiedzi na wszelkie pytania udzieliła dr Beata Michalec – Zastępca Dyrektora Muzeum Niepodległości.

Wernisaż wystawy „Od Raławic do Radzymina” spotkał się z bardzo pozytywnym odbiorem. Wielu gości podkreślało, że ekspozycja doskonale oddaje ducha walk narodowowyzwoleńczych, przypominając o wartościach, które są fundamentem polskiej tożsamości narodowej. Ponadto prezentowane obrazy skłaniają do refleksji nad przeszłością i przyszłością Polski. Ekspozycja przygotowana przez Polską Fundację Kościuszkowską i Muzeum Niepodległości pokazała, że historia może być żywa i inspirująca, a dziedzictwo jest niezbędnym fundamentem do budowania wspólnej przyszłości. Wernisaż wystawy „Od Raławic do Radzymina” nie tylko upamiętnił historyczne wydarzenia, ale również wpisał się w kontekst miejsca – miasta Radzymin, będącego symbolem i świadectwem polskiej determinacji i poświęcenia w 1920 roku.

Wystawę będzie można obejrzeć ponownie w Gminnym Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji w Długosiodle w ramach porozumienia o współpracy partnerskiej pomiędzy Muzeum Niepodległości a Gminą Długosiodło.

Aleksandra Kotalewicz

Wystawa „Od Raławic (1794) do Radzymina (1920)”. Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Radzyminie, 17 lipca–31 lipca 2024 roku.